

U Hrvatskoj, nasuprot stabilnim zapadnim demokracijama, **glasači kažnjavaju fiskalnu odgovornost i nagrađuju proračunski populizam, a korumpirani gradonačelnici imaju veće šanse za reizbor**, upozoreno je u četvrtak na skupu pod nazivom "Hrvatska u raljama klijentelizma - politike, postupci i posljedice trgovanja institucionalnom moći" na zagrebačkom Sveučilištu.

Na problem klijentelizma u Hrvatskoj i njegove svakodnevne oblike u različitim područjima društvenog života na skupu koji je organizirao Centar za demokraciju i pravo "Miko Tripalo" upozorili su politolozi, ekonomisti i pravnici, predstavivši istraživanja na tu temu.

U Hrvatskoj značajno kupovanje glasova putem proračunskih transfera

Navodeći kako rezultati njegovih istraživanja pokazuju da korumpirani gradonačelnici imaju veće šanse za reizbor, ekonomist Vuk Vuković je ustvrdio da u Hrvatskoj postoji značajno kupovanje glasova putem proračunskih transfera iz središnje države.

Jedan od načina da političari dugo ostanu na vlasti, a istovremeno izvlače rentu i izbjegavaju bilo kakvu odgovornost prema biračima, jest da kreiraju dovoljno moćnu skupinu ključnih pobornika koji izvlače izravnu korist kroz povoljan zakonski i regulatorni okvir, namještene javne natječaje, poslove u javnom sektoru i sl.

Napomenuvši kako u Hrvatskoj postoje općine u kojima se pobjeđuje na lokalnim izborima i sa svega desetak posto glasova od ukupnog broja birača, Vuković je rekao da je na državnoj razini potrebno tek 27 posto od ukupnog broja glasova da neki političar pobjedi na izborima.

"Lokalni čelnik koji uspješno održava svoju usku koaliciju interesa ima veću vjerojatnost da dulje ostaje na vlasti, da bude korumpiran i manipulira korupcijom kako bi pobjeđivao na izborima, te da drži visoke stope poreza", kazao je.

Vuković je upozorio da lokalna vlast dobiva više glasova što je veći lokalni deficit jer **glasači najviše vole "kada se nešto gradi" (izgradnja parkova, fontana, cesta, škola, vrtića i bolnica, bojanje tunela i sl.), a na takvim je projektima najlakše uzimati mito.**

Hrvatska je slaba i stranački zarobljena država

Politolog Kristijan Kotarski iznio je podatke koji pokazuju da se Hrvatska u usporedbi s ostalim tranzicijskim državama pozicionirala kao slaba i stranački zarobljena država.

Naša zemlja, uz Mađarsku, ima najveći kumulativan udio parlamentarnih mandata (68 posto) koje su osvojile dvije vodeće parlamentarne stranke (HDZ i SDP) u razdoblju od prvih demokratskih izbora do kraja 2016. Također, u te dvije države najveći je udio izdataka za izvršne i zakonodavne organe vlasti u odnosu na BDP.

Napominjući kako razina javne potrošnje u našoj zemlji značajno nadmašuje razinu institucionalnog razvoja, Kotarski je upozorio da se Hrvatska, prema prosječnoj razini indeksa institucionalnog razvoja od 1996. do 2016., nalazi tek na 26. mjestu u EU - ispred Bugarske i Rumunjske.

Navodeći kako su **subvencije, javne nabave i masa plaća za državne i javne zaposlenike posebno podložni zlouporabi za izgradnju i održavanje klijentelističkih mreža**, ustvrdio je kako je hrvatska inačica klijentelizma u zadnjih deset godina dovela do postupne erozije demokracije i prikovala Hrvatsku na predzadnje mjesto u EU-u kada je u pitanju razina europskog razvoja.

Hrvatska vodi po broju natječaja na koje se javlja samo jedan ponuđač

Da se Hrvatska može smatrati tzv. dogovornom ekonomijom, ocijenila je Ružica Šimić Banović sa zagrebačkog Pravnog fakulteta. Hrvatska je prva u EU-u po broju natječaja na koje se javlja samo jedan ponuđač, a to se događa čak i u područjima kao što su građevina i IT sektor.

Predstavljajući rezultate prošlogodišnjeg istraživanja o odnosu mladih prema klijentelizmu, politologinja Vlasta Ilišin rekla je kako **mladi danas smatraju da su za uspjeh najvažnije osobne i obiteljske veze**.

Rezultati istog istraživanja provedenog 1999. godine, pokazali su da su tada mladi kao poželjne faktore za uspjeh smatrali stručnost i znanje, poštenje te zalaganje na radu.

No, od 2004. godine na prvo mjesto izbijaju osobne i obiteljske veze i na tom su mjestu ostale do danas. Uz to, smatra dio mladih, neki od najvažnijih faktora koji omogućuju uspjeh su lukavost, snalažljivost i promoćurnost, kaže Ilišin.

(Hina)

